

President van de Algemene Rekenkamer
Mw. drs. S.J. Stuiveling
Postbus 20015
2500 EA Den Haag

Postbus 20061
2500 EB Den Haag
Nederland
www.minbuza.nl

Contactpersoon
Jacqueline B. Tellings-
Broerse/Jan Rinzema
T 070-3486244/6659

Datum 1 oktober 2012
Betreft Bestuurlijke reactie conceptrapport 'Verantwoording Nederlandse
begrotingssteun; de casus Oeganda

Onze referentie
FEZ/FM-110/2012

Geachte mevrouw Stuiveling,

Onder verwijzing naar uw brief van 4 september 2012 reageer ik graag op de bevindingen van uw achtergrondstudie 'Verantwoording Nederlandse begrotingssteun; de casus Oeganda'.

Uw studie onderstreept terecht het belang van het afleggen van verantwoording over de effectiviteit van ontwikkelingshulp door zowel donoren als ontvangende landen (*'mutual accountability'*). Beide zijden hebben verplichtingen ten aanzien van het effectief bereiken van ontwikkelingsresultaten en moeten elkaar daarop aanspreken: donoren voor de wijze waarop zij de hulp verlenen en ontvangende landen voor de wijze waarop zij deze gebruiken. De wederzijdse aanspreekbaarheid bevordert een stabiele en voorspelbare hulprelatie en daarmee de resultaatgerichtheid van de inspanningen.

Ik onderschrijf uw constatering dat er spanning kan bestaan tussen het belang van een stabiele financiering van ontwikkeling en de voorkeuren en prioriteiten van donoren waarover zij verantwoording aan hun eigen achterban afleggen (*'domestic accountability'*). Ook bij begrotingssteun is dat het geval, zoals u ten aanzien van Oeganda constateert. Uw studie wijst daarbij op de uiteenlopende eisen die de verschillende donoren stellen aan partnerlanden bij besluiten over het aangaan en voortzetten van de steun, veelal op basis van intern politieke redenen.

U concludeert dat de meest efficiënte en effectieve wijze voor donoren om deze spanning te managen is het gezamenlijk maken van afspraken over hun hulp, de door ontvangers te bereiken doelen, de monitoring van de voortgang en de verantwoording. Met deze afspraken kunnen donoren en ontvangende landen zich dan zowel tegenover elkaar verantwoorden als ieder tegenover zijn burgers.

Dit komt overeen met de huidige praktijk binnen de Nederlandse begrotingssteun. Algemene en sectorale begrotingssteun gingen de afgelopen jaren vergezeld van duidelijke meerjarige afspraken (vaak drie of vier jaar) over te behalen armoedebestrijdingsdoelstellingen, het meten van voortgang en de dialoog over de resultaten. Er was daarbij ook steeds sprake van intensieve afstemming en gezamenlijk optreden met andere begrotingssteondonoren. Nederland heeft zich steeds actief ingezet, ook in Oeganda, voor harmonisatie tussen donoren. Deze met het partnerland gemaakte afspraken waren tevens de basis van de

verantwoording tegenover de Tweede Kamer. Dat heeft naar behoren gewerkt: Nederland heeft zijn begrotingssteun nooit opgeschort vanwege onvoldoende ontwikkelingsresultaten.

Onze referentie
FEZ/FM-110/2012

Opschorting en beëindiging zijn wel voorgekomen waar sprake was van schendingen van mensenrechten of democratische beginselen, of gevallen van corruptie. De bilaterale relatie met een partnerland omvat niet alleen het vraagstuk van armoedebestrijding en de effectiviteit daarvan, ook bredere maatschappelijke overwegingen spelen daarin een rol. Het geven van begrotingssteun impliceert steun voor het gehele beleid van een partnerland. Om deze reden heeft Nederland bij de keuze van algemene of sectorale begrotingssteun als financieringsvorm steeds als voorwaarde gesteld dat het partnerland in voldoende mate essentiële basiswaarden waarborgt, zoals de bescherming van mensenrechten en democratische beginselen, de bestrijding van corruptie en rechtsstaatbeginselen. In de afspraken over begrotingssteun zijn deze beginselen steeds vastgelegd als grondslag van de hulprelatie ('*underlying principles*').

Op deze grondslag is Nederland begrotingssteunovereenkomsten aangegaan met een aantal landen. De expliciete afspraken over basisbeginselen hebben niet kunnen voorkomen dat in de loop der jaren voortzetting van de begrotingssteun in verscheidene gevallen niet mogelijk was.

Deze ervaringen met begrotingssteun hebben mij ertoe gebracht meer terughoudend om te gaan met deze vorm van financiering. Begrotingssteun is vooral effectief wanneer het verstrekt kan worden over een langere periode. Ik zet dit instrument daarom alleen in als ik ervan overtuigd ben dat er ook op langere termijn sprake zal zijn van een met het ontvangende land gedeelde visie op algemeen beleid en van voldoende resultaten. Ook toets ik voorafgaande aan het verlenen van begrotingssteun, zowel algemene als sectorale, of er sprake is van corruptie, het naleven van mensenrechten en voldoende goed bestuur. Ook in EU-kader draag ik deze visie uit. Dit heeft bijgedragen aan EU-afspraken waardoor mensenrechten, democratie en rechtsstaat nadrukkelijk worden betrokken in de overwegingen over toekenning van algemene begrotingssteun van de EU. De Lidstaten maken gezamenlijk een politieke afweging voorafgaand aan de beslissing over algemene begrotingssteun.

Beslissingen over de voorwaarden voor de toekomstige inzet op het punt van begrotingssteun laat ik over aan een nieuw kabinet.

Ben Knapen
Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken